

CHORWACJA - partie polityczne 1992 -2013

Alicja Kordos, rocznik X, uzupełnienia Jekaterina Fetisowa, rocz. XI, Agata Sztobryn 2011/2012, Alicja Mikołajczyk 2012/2013

Nazwa partii	Siła w wyborach	Geneza	Przedstawiciele	Poglądy
SDP Socijaldemokratska Partija Hrvatska (socjaldemokrati)	1992 - 11 miejsc na 138 (5,5%) 1995 - 9 na 127 (8,9%) 1999 - 43 na 151 (w koalicji z HSLS łącznie 40,6 % głosów) 2003 - 34 miejsca na 152 (w koalicji z IDS, Libra, LS - łącznie koalicja 41 miejsc i 22.6% głosów) 2007 - 56 na 153, 31,2% 2011 - Koalicja Kukuriku (SDP, HNS-LD, IDS-DDI iHSU) 61+13+3+3/151 (40%)	Zał. 03.11.1990 w wyniku odejścia opowiadającego się za pluralizmem partyjnym SKH (Savez Komunista Hrvatske) od SKJ (Savez Komunista Jugoslavije). W 1993 SKH-SDP przyjęła swoją oficjalną nazwę- Socijaldemokratska Partija Hrvatske (SDP). W 1994 połączyła się z mniejszą partią socjaldemokratyczną SDP-SDH zachowując nazwę.	Ivica Raczan Željka Antunović Mato Arlović Ingrid Anticzević-Marinović Milan Bandić Zoran Milanović Igor Dragovan Zlatko Komadina Neven Mimica	Opieranie się o wzorce socjaldemokracji zachodnioeuropejskiej Nawiązywanie do tradycji antyfaszystowskiego ruchu w Chorwacji. Pluralizm partyjny Równe prawa wszystkim narodowości zamieszkujących Chorwację Ochrona interesów pracowników o średnich i niskich zarobkach
LS Liberalna Stranka (liberałowie)	1992 1992 - 1995 1995 - 1999 - 2 na 151 (z listy wspólnej razem z HSS, IDS i HNS. Zajednicka Lista łącznie 15,6% głosów) 2003 - 2 (lista łącznie z SDP - 22.6%) 2011 - brak	Zał. 24.01.1998 przez ludzi, którzy oddzielili się od HSLS	Vlado Gotovac Bozo Kovaczević Zlatko Kramarić	Prawa człowieka itp. System półprezydenck Decentralizacja władzy (większe uprawnienia dla samorządów terytorialnych)
HDZ Hrvatska Demokratska Zajednica	1990 - 171 na 269 (63%) 1992 - 85 na 138 (43,2%)	Założona 17.06. 1989	Franjo Tudjman Dr Ivo Sanader	Hasła narodowe, demokratyczne, duchowego i materialnego odrodzenia Chorwacji, etyki

(Chorwacja Unia Demokratyczna)	1995 - 75 na 120 (45,2%) 1999 - 46 na 151 (24,5%) 2003 - 66 na 152 2007 - 66 na 153, 36,6% głosów 2011 - 44/151		Maja Freundlich Hrvoje Hitrec Josip Manolić Stipe Mesić Jedranka Kosor Tomislav Kramarko	chrześcijańskiej. Obecnie uważa się za nowoczesną partię konserwatywną promującą integrację Chorwacji ze strukturami euroatlantyckimi
HSLs Hrvatska Socijalno Liberalna Stranka (socjal-liberałowie)	1992 - 14 na 138 (17,5%) 1995 - 12 na 127 (11,6%) 1999 - 25 na 151 (w koalicji z SDP łącznie 40,6 % głosów) 2003 - 2 (lista łącznie z DC - 4.0%) 2007 - 2 na 153 (koalicja HSLs, HSS, Primorsko goranski savez , Zagorska demokratska stranka, Zagorska stranka - 6,5% głosów) 2011 - Ø	Zał. 20.05.1989. Czołowa partia opozycyjna po wyborach w 1992.	Slavko Goldstein Vlado Gotovac Jozos Rados Dražen Budisza Đurđa Adlešić	Równość wszystkich wobec prawa Partnerstwo pomiędzy pracodawcami, związkami zawodowymi i państwem Zupełna swoboda przedsiębiorczości, itd.
HNS Hrvatska Narodna Stranka (ludowcy)	1992 - 4 na 138 (6,6%) 1995 - 2 na 127 (w koalicji z HSS i IDS łącznie 18,3 % głosów) 1999 - 2 na 151 (w koalicji z HSS, IDS i LS łącznie 15,6 % głosów) 2003 - 10 miejsc (lista łącznie z PGS i SBHS - 8% i 11 mandatów) 2007 - 7 na 153, 6,8% głosów 2011 - Koalicja Kukuriku (SDP, HNS-LD, IDS-DDI i HSU) 61+13+3+3/151 (40%)	Zał. 13.10.1990. Wielu jej członków było wcześniej (koniec lat 60tych) komunistycznymi przywódcami chorwackiej wiosny	Vesna Pusić Dr Savka Dabčević-Kučar Radimir Cacić Dr Igor Dekanić	Partia centrowa. Chorwacka interpretacja ogólnoeuropejskiej idei ludowości zasadzającej się na najważniejszych wartościach utwierdzonych przez etyczno-moralne tradycje chrześcijańskiego kręgu kulturowego: ojczyzna i demokracja) Ochrona mniejszości etniczno-kulturalnych w Chorw. Rozwój regionalny Gospodarka rynkowa
SRP Socijalisticka Radnička Partija Hrvatska (Socjalistyczna Partia Robotnicza)		Zał. 25.10.1997	Stipe Šuvar Ivan Plijesa	Odrzucenie gospodarki ukierunkowanej jedynie na zysk Sprawiedliwe społeczeństwo socjalistyczne Równy dostęp do edukacji i dóbr kultury

Chorwacji)				Zredukowanie roli państwa by stworzyć bardziej obywatelskie społeczeństwo Racjonalny "ekologiczny" socjalizm zamiast krwiożerczego kapitalizmu. Zlikwidowanie biurokracji
HSP Hrvatska Stranka Prava(Chorwacka Partia Praw)	1992 - 5 na 138 (6,8% głosów) 1995 - 4 na 127 (5%) 1999 - 4 na 151 (w koalicji z HKDU łącznie 5,8% głosów) 2003 – 8 miejsc (w koalicji z ZDS i MS, lecz tylko HSP uzyskała mandaty, łącznie 6.4%) 2007 – 1 na 153, 3,5% głosów 2011 – Ø	Zał. w 1990 roku.	Dobroslav Paraga Ante Djapić	Skrajna nacjonalistyczna prawica. Otwarte nawiązywanie do ustaszowskiej spuścizny Wzmocnienie roli rządu i prezydenta kosztem parlamentu Wyłączenie staroreżimowych sędziów, którzy prześladowali swoich rodaków. Przedstawiciele innych narodowości w Chorwacji powinni mieć prawo do kulturalnej autonomii polityczna nie jest im potrzebna
HKDU Hrvatska Krscanska Demokratska Unija(unia Chadeków)	1992 - 1995 - 1 na 127 (0,8% głosów. Startowała ze Zajednickiej Listy)	Zał. 20.12. 1992.	Prof. Dr Marko Veselica Anto Kovaczević Ivan Kovacz Anto Lovrić	Nawiązanie do tradycji i poglądów zachodnioeuropejskiej chadecji (zwłaszcza niemieckiej CDU/CSU) Chrześcijański światopogląd i etos (troska o ludzką godność, przeciwnicy aborcji) Równość społeczna
HSS Hrvatska Seljaczka Stranka(partia rolników)	1992 - 2 na 138 (4,2%) 1995 - 10 na 127 (w koalicji z IDS i HNS łącznie 18,3 % głosów) 1999 - 16 na 151 (w koalicji z IDS, HNS i LS łącznie 15,6 %)	Partia obecna, oficjalnie zał. w 1991 roku (wówczas jej przewodniczącym został Stipac) jest bezpośrednią kontynuatorką partii	Zlatko Tomčić Stjepan Radić Ivan Stanczer Ljubica Lalić Božidar Pankretić	Dbanie o interesy wszystkich warstw narodu chorwackiego, ale zwłaszcza chłopstwa, które zawsze było najważniejszym nośnikiem chorwackiej odrębności narodowej Ochrona gmin i gospodarstw Rodzinnych

	2003 – 10 mandatów i 7.2% głosów, startowała samodzielnie 2007 – 6 na 153, (koalicja HSLs, HSS, Primorsko goranski savez , Zagorska demokratska stranka, Zagorska stranka - 6,5% głosów) 2011 – 1/151	zał. w 1904. Miała 80 do 90% chorwackiego elektoratu w dwudziestoleciu międzywojennym		
HSU – Hrvatska Stranka Umirovljenika	1992 - 6 na 138 (3,2%) 1995 - 4 na 127 (w koalicji z HSS i HNS łącznie 18,3%) 1999 - 4 na 151 (w koalicji z HSS, HNS i LS łącznie 15,6 %) 2003 – 4 (lista łącznie z SDP i in. – razem 22.6%) 2007 – 3 na 153, 1,5% głosów 2011 – Koalicja Kukuriku (SDP, HNS-LD, IDS-DDI i HSU) 61+13+3+3/151 (40%)	26 kwietnia 1996 r.	Dr sc. Josip SUDEC Dragutin PUKLEŠ Rudolf Mažuran Vladimir Jordan	Swój program polityczny kieruje przede wszystkim do emerytów, deklarując się jako ich polityczny reprezentant
SDSS – Samostalna Demokratska Srpska Stranka	2003 – 3 mandaty z puli przeznaczonych dla mniejszości narodowych 2005 – mandaty z puli przeznaczonych dla mniejszości narodowych 2011 – mandaty z puli przeznaczonych dla mniejszości narodowych (3)	Stworzona w 1997r. jest liberalną partią socjal-demokratyczną, nawiązuje do niezależnej partii Svetozara Pribićevicia z Królestwa Jugosławii.	Vojislav STANIMIROVIĆ Ratko GAJICA Slobodan Uzelac	Przedstawiciele mniejszości serbskiej w Chorwacji, domagają się równouprawnienia w życiu społeczno –politycznym i powrotu serbskich uchodźców z czasów wojny 1991-95
PGS - Primorskogoranski savez (Związek Primorsko-Goranski)	2007 – 0 na 153 (koalicja HSLs, HSS, Primorsko goranski savez , Zagorska demokratska stranka, Zagorska stranka - 6,5% głosów)	Założona w 1990 r. jako Riječki demokratski savez w Rijece, w 1992 r. rozszerzyła działalność na cały	Nikola Ivaniš	Partia regionalna, liberalna

	2011 – brak	region Promorsko - goransk		
ZDS - Zagorska demokratska stranka Zagorska partia Demokratyczna	2007 – 0 na 153 (koalicja HSLS, HSS, Primorsko goranski savez, Zagorska demokratska stranka, Zagorska stranka - 6,5% głosów) 2011 – brak	Założona 5 lutego 1997 r.	Stanko Belina Viseslav Cuk, Dragutin Burek, Darko Potock	Wchodzi w koalicje z siłami prawicowymi, nacisk na kwestie ekologiczne i interesy Zagorja
Zagorska stranka – Partia Zagorska	2007 – 0 na 153 (koalicja HSLS, HSS, Primorsko goranski savez, Zagorska demokratska stranka, Zagorska stranka - 6,5% głosów) 2011 – brak	Teoretycznie powstała 6 maja 2006 r., ale wywodzi się z rozłamu w HDZ sprzed wyborów lokalnych w maju 2005 r.	Vladimir Šišljagić Branimir Glavaš	Prawicowa partia regionalna ze Slawonii.
Demokratski centar – Centrum Demokratyczne	2007 – 0 na 153 (koalicja Demokratski centar i Zelena stranka – Zelena Alternativa – 7,4% głosów) 2011 – 1/151 (23,5%)	Powstała w 2000 r. przez wyjście części polityków z HDZ, określili się jako nowoczesna HDZ.	Vesna Škare Ožbolt Mate Granić	Partia centrowa, kierunek chrześcijańsko - demokratyczny
Zelena stranka – Zelena Alternativa – Partia Zielonych – Zielona Alternatywa	(koalicja Demokratski centar i Zelena stranka – Zelena Alternativa – 7,4% głosów)			
Stranka Demokratske Akcije Hrvatske	2007 – 1 na 153 – z puli dla mniejszości	Gałąż partii Stranka Demokratske Akcije Bosne i Hercegovine	Šemso Tanković	Polityczny reprezentant mniejszości Bośniackiej w Chorwacji
Chorwacka Partia Obywatelska (HGS) Hrvatska građanska stranka	2011 – 2/151 (23,5%)	25 września 2009	Željko Kerum	Ochrona zdrowia, praw człowieka; propagowanie wolnego rynku; tworzenie warunków rozwoju sprzyjających tworzeniu małych firm; zapewnienie wolnej edukacji, ochrony zdrowia i polityki społecznej przede wszystkim dla najbardziej zagrożonych grup społecznych

Chorwaccy Laburzyści – Partia Pracy (HL-SR)		Data założenia 2010 z inicjatywy Dragutina Lesara, dawnego działacza związkowego i posła do Zgromadzenia Chorwackiego z ramienia HNS-LD.	Dragutin Lesar	Ugrupowanie określiło się jako lewicowe, koncentrując swój program polityczny m.in. na kwestiach praw pracowniczych
Niezależna Lista Ivana Grubišicia	2011- 2 (2,6%)			

Wybory **i** **premierzy:**

22.04., 6.05. 1990 (jako republika Jugosławii, deklaracja niepodległości 25.05.1991.)
02.08.1992.
29.10.1995.
03.01.2000.
23.11.2003
25.11.2007
04.11.2011

PREMIER	PARTIA	OKRES	RZĄD
Josip Manolić	HDZ	24.08.90. - 17.07.91.	HDZ
Franjo Gregurić	HDZ	17.07.91. - 12.08.92.	HDZ
Hrvoje Šarinić	HDZ	12.08.92 - 03.04.93.	HDZ
Nikica Valentić	HDZ	03.04.93. – 07.11.95	HDZ
Zlatko Matesa	HDZ	07.11.95 – 27.01.00.	HDZ
Ivica Račan	SDP	27.01.00. – 30.07.02	SDP + HSLS + HNS + LS + IDS-DDI + HSS
	SDP	30.07.02 – 23.12.03	SSDP + HNS + LS + HSS + Libra

Ivo Sanader	HDZ	23.12.03. 17.02.05.	-	HDZ + DC
	HDZ	17.02.05. – 12.01.08		HDZ + DC
Ivo Sanader		12.01.08. – 1.07.09		
Jadranka Kosor	HDZ	06.07.2009- 22.12.2011		HDZ + HSS + HSLS + SDSS
Zoran Milanović	SDP	Od 23.12.2011		Koalicja Kukuriku (SDP + HNS + IDS + HSU)

SKŁAD RZĄDU CHORWACJI 2008-2011:

Premier:

Ivo Sanader (12.01.2008 – 6.07.2009)

Jadranka Kosor (6.07.2009 – 23.12.2011)

Ministrowie:

Jadranka Kosor – wicepremier, minister ds. rodziny, weteranów i solidarności międzypokoleniowej (od 12.01.2008 do 6.07.2009)

Damir Polančec – wicepremier, minister gospodarki, pracy i biznesu (od 12.01.2008.)

Đurđa Adlešić – wicepremier do spraw wewnętrznych (od 12.01.2008.) Slobodan Uzelac – wicepremier do spraw rozwoju regionalnego, odbudowy i powrotów (od 12.01.2008.)

Gordan Jadronković – minister spraw zagranicznych i integracji europejskiej (od 12.01.2008.)

Božidar Pankretić – minister rolnictwa, rybołówstwa i rozwoju wsi (od 12.01.2008.)

Ivan Šuker – minister finansów (od 23.12. 2003)

Marina Matulović Dropulić – minister ochrony środowiska zarządzania przestrzennego i urbanizacji (od 23.12. 2003)

Branko Vukelić – minister obrony (od 12.01.2008.)

Darko Milinović – minister zdrowia i spraw socjalnych (od 12.01.2008.)

Tomislav Karamarko – minister spraw wewnętrznych (od 10.11.2008.)

Dragan Primorac – minister nauki, edukacji i sportu (od 23.12. 2003)

Ivan Šimonović – minister sprawiedliwości (od 10.11.2008.)

Božo Biškupić – minister kultury (od 23.12. 2003)

Božidar Kalmeta – minister transportu, rozwoju infrastruktury i morza (od 12.01.2008.)

Petar Čobanković – rozwoju regionalnego, lasów i gospodarki wodnej (od 12.01.2008.)

Damir Bajš – minister turystyki (od 12.01.2008.)

SKŁAD RZĄDU CHORWACJI od 2011:

Premier:

Zoran Milanović

Wicepremierzy:

Milanka Opačić – wicepremier i minister polityki socjalnej i młodzieży

Neven Mimica – wicepremier (ds. wewnętrznej, zewnętrznej i europejskiej polityki)

Branko Grčić – wicepremier i minister rozwoju regionalnego i funduszy UE

Ministrowie:

Andrea Zlatar Viočić – minister kultury

Ranko Ostojić – minister spraw wewnętrznych

Orsat Miljenić – minister sprawiedliwości

Arsen Bauk – minister administracji publicznej

Gordan Maras – minister handlu i przedsiębiorczości

Mirando Mrsić – minister pracy i systemu emerytalnego

Zlatko Komadina – minister gospodarki morskiej, transportu i infrastruktury

Tihomir Jakovina – minister rolnictwa

Veljko Ostojić – minister turystyki

Mirela Holy – minister ochrony środowiska i przyrody

Ivan Vrdoljak – minister budownictwa i zagospodarowania przestrzennego

Predrag Matić – minister weteranów

Rajko Ostojić – minister zdrowia

Željko Jovanović – minister nauki, edukacji i sportu

Slavko Linić – minister finansów

Ante Kotromanović – minister obrony

Vesna Pusić – minister spraw wewnętrznych i europejskich

VLADIMIR ŠEKS

(HDZ) – przewodniczący (speaker) parlamentu od 22 grudnia 2003.

Urodzony w Osijek 1 stycznia 1943, żonaty, ma syna (Domagoj) i córkę (Zrinka). Był sędzią w sądzie miejskim w Osijek. Ukończył prawo w Zagrzebiu w 1966.

W HDZ od 1989, deputowany wszystkich kadencji parlamentu od 1990 (pięć razy), a także jego wiceprzewodniczący. Od początku w wysokich władzach partyjnych, od 1989 roku wiceprzewodniczący partii, a w latach 2000 – 2003 przewodniczący klubu parlamentarnego HDZ. W latach 1990 – 2000 przewodniczący komisji konstytucyjnej parlamentu. W czasie wojny w Chorwacji Emergency center for Eastern Croatia, a także członek Najwyższej Rady Państwa. Od sierpnia 1992 do jesieni 1994 vice-President of the Croatian Government for Internal Affairs. W Jugosławii wieloletni prokurator, a także sędzia w Vinkovci i Osijek. W 1981 oskarżony o spisek przeciwko państwu, skazany na 7 miesięcy więzienia w 1985. Od 1987 w organizacjach obrony praw człowieka m.in. założyciel Jugosłowiańskiego Komitetu Helsińskiego i członek

Amnesty International. Odznaczony orderami państwowymi. Biegle mówi po angielsku. Interesuje się literaturą, teatrem, filmem i piłką nożną.

IVO SANADER

(HDZ) – premier Chorwacji od listopada 2003 do grudnia 2011 roku.

Urodził się 8 lipca 1953 w Splicie. Żonaty, ma dwie córki. Studiował w Innsbrucku w Austrii Literaturę porównawczą i języki romańskie. Tam też się doktoryzował w 1982 roku. Od 1992 członek parlamentu. W latach 1992 – 1993 minister nauki i technologii, a 1993 – 1995 oraz 1996 – 2000 wiceminister spraw zagranicznych. Następnie w latach 1995 – 1996 szef kancelarii prezydenta i jednocześnie sekretarz generalny Rady Obrony Narodowej. Od 2000 roku przewodniczący HDZ.

W latach 80-tych pracował w gazetach „Logos” i „Moguć nosti”, a 1991 – 1992 menager Chorwackiego Teatru Narodowego w Splicie. Na przełomie lat 80-tych i 90-tych prowadził własną firmę w Innsbrucku. Od lat członek Chorwackiego Stowarzyszenia Pisarzy. Biegle mówi po angielsku, niemiecku i włosku. Interesuje się literaturą, golfem i muzyką.

JADRANKA KOSOR

(HDZ) – wicepremier i minister ds. Rodziny, Weteranów i Solidarności międzypokoleniowej (od 12.01.2008 do 6.07.2009).

Urodzona 1 lipca 1953 w miejscowości Pankrac, ukończyła wydział prawa na uniwersytecie w Zagrzebiu. Od 2000 roku deputowana do parlamentu z ramienia HDZ i jego wiceprzewodnicząca. Od 2002 wiceprzewodnicząca HDZ. Wcześniej, czyli od 1975 pracowała jako dziennikarka m.in. w Radiu Zagrzeb i Radiu Chorwackim, gdzie zajmowała się uchodźcami wojennymi z lat 1991 – 1995. Napisała 4 książki o wojnie, w tym 2 tomiki poezji. Zna biegle angielski. Interesuje się muzyką i literaturą.

ANDRIJA HEBRANG

(HDZ) – wicepremier i Minister Zdrowia i Socjalnego Dobrobytu od 12.2003.

Urodzony 27 stycznia 1946, żonaty, ma trójkę dzieci. W 1971 roku ukończył Wydział Medyczny uniwersytetu w Zagrzebiu, a następnie studia po dyplomowe i specjalistyczne z dziedziny eksperymentalnej, radiologii i onkologii klinicznej w Zagrzebiu. Od 1980 Profesor na Wydziale Medycznym w Zagrzebiu.

W 1990 roku minister zdrowia, a w latach 1991 – 1995 członek rządu wojennego.

1991-1998 przewodniczący Chorwackiego Sztabu Kryzysowego ds. zdrowia.

Od 1993 członek parlamentu, a w latach 1994-1998 minister zdrowia. Od 1995 wiceprzewodniczący HDZ.

W 1998 minister obrony.

W 2002 inicjator powstania Komitetu Promocji Prawdy o Wojnie domowej. Wieloletni pracownik szpitali, a także Wyższej Szkoły Medycznej (w latach 1982-1995 kierownik katedry) i Wydziału Medycznego w Zagrzebiu. W 1988 wykładał w University of California w San Francisco, a w 1995 był doradcą Światowej Organizacji Zdrowia ds. południowo - wschodniej Azji. Od 1998 kierownik departamentu Radiologii a Onkologii Klinicznej na Wydziale Medycznym w Zagrzebiu. Autor wielu książek i publikacji z zakresu medycyny, zwłaszcza onkologii. Biegle mówi po

angielsku. Interesuje się muzyką klasyczną, tenisem i literaturą. Po wyborach z 23 listopada 2003 (frekwencja 61.7% - najniższa w niepodległej Chorwacji) HDZ będąc największą partią w parlamencie (66 mandatów), utworzyła rząd mniejszościowy, wraz z HSLS i DC (3 mandaty, 1 przedstawiciel w Radzie Ministrów). Może jednak liczyć nawet na 80 - 90 głosów podczas głosowań m.in. na poparcie skrajnej prawicy z HSP (8 mandatów) lub Serbów z SDSS (3 mandaty) i innych przedstawicieli mniejszości (4 głosy).

DOBROSLAV PARAGA

jeden z czołowych przeciwników Tudjmana i jego dyktatury. Polityk dalszego planu, pozostający raczej na uboczu sceny politycznej. W 1997 roku wysłał do Trybunału Haskiego postulat oskarżenia Tudjmana o to, że przygotował, zorganizował i przeprowadził agresję na BiH w porozumieniu z Miloszevicem, zawartym w Karadżordżewie. Porozumienie to dotyczyło podziału BiH pomiędzy oba państwa. Paraga ponadto oskarżył ministra obrony Chorwacji Gojko Susaka oraz kilku przedstawicieli HDZ na BiH. W odpowiedzi prokurator generalny postawił Paragę w stan oskarżenia (zniesławienie).

JOSIP MANOLIĆ

Urodzony 22 marca 1920 roku. Podczas II wojny światowej wstąpił do Jugosłowiańskiej Partii Komunistycznej, po wojnie ważny oficer OZNA (*Organ Zaštite Naroda Armije*), później UDBA (*Uprava državne bezbednosti/sigurnosti/varnosti*). Odpowiedzialny za nadzorowanie więzień politycznych w Chorwacji. Obok F. Tuđmana stał się jednym z dysydentów po chorwackiej wiośnie. Jeden z założycieli HDZ, później prawa ręka Tuđmana. W 1990 zostaje premierem, za jego rządów Chorwacja ogłasza niepodległość. Po opuszczeniu stanowiska zajął się koordynacją chorwackich służb specjalnych (na czele *Ureda za zaštitu ustavnog poretk*). Zyskał tak dużą władzę w państwie, że przestał być tolerowany przez pewne środowiska w HDZ- konflikt z Gojko Šušakiem. W 1993 roku usunięty ze stanowiska, został wybrany marszałkiem. Wraz z Mesiciem próbował doprowadzić do rozłamu w partii, w efekcie doszło do założenia nowej partii- HND (*Hrvatski nezavisni demokrati*).

MATE GRANIĆ

(brat Goran jest również politykiem, ale liberałem, związanym z partią HSLS). Urodzony 19 września 1947r. w Baška Voda. Dyplomata i polityk. Z zawodu lekarz, w latach 1993-2000 minister spraw zagranicznych. Członek HDZ i bliski współpracownik Tuđmana. Uważany za przywódcę frakcji umiarkowanej HDZ. Jako szef MSZ próbował usprawiedliwić działania Chorwacji względem Krajiny i BiH, uchronić kraj przed sankcjami Unii Europejskiej. Po śmierci Tuđmana miał szansę zostać następnym liderem partii. Ponieważ obawiał się, że HDZ zdominują radykałowie z Ivicą Pašalicem na czele, założył własną partię - Demokratski Centar (rok 2000). Na jakiś czas odsunął się polityki, ale w 2005r. związał się z HSP (Hrvatska Stranka Prava) i z jej ramienia wystartował w wyborach parlamentarnych w 2007r.

IVICA PAŠALIĆ

Urodzony 3 listopada 1960r. w Šuicy w BiH. W 1990 roku wstąpił do HDZ gdzie szybko awansował aż do ranga sekretarza partii. Był także głównym doradcą Tuđmana, odpowiedzialnym za sprawy wewnętrzne i bezpieczeństwo oraz rolę policji politycznej. To dzięki niemu publiczne

instytucje w Chorwacji znalazły się pod bezpośrednim wpływem partii. Jego wysoka pozycja w partii i u boku jej lidera przysporzyła mu wrogów, stał się nawet celem nagonki mediów, nie udowodniono mu jednak stawianych zarzutów. Po śmierci Tuđmana rywalizował z Ivo Sanaderem o przewodnictwo w partii (rok 2002). Przegrał. Oskarżył Sanadera o nieuczciwą rywalizację, odszedł z HDZ i założył w tym samym roku własną partię - HB (Hrvatski Blok). Z ramienia tej partii wziął udział w wyborach prezydenckich w 2005 roku.

Tomislav Kramarko

Urodzony 25 maja 1959 w Zadarze. W 1979 r rozpoczął studia prawnicze na uniwersytecie w Zagrzebiu. Wkrótce przeniósł się na Wydział Filozoficzny, którego absolwentem został w 1985 r. Od 1987 pracował jako historyk archiwista w archiwum państwowym. W 1989 brał udział w zakładaniu Chorwackiej Wspólnoty Demokratycznej. W 1991 w czasie wojny domowej organizował obozy dla uchodźców chorwackich. W tym okresie Tomislav Karamarko nawiązał współpracę ze Stjepanem Mesiciem. Z kolei premier Franjo Gregurić powierzył mu funkcję szefa swojego gabinetu, zaś w 1992 na tożsame stanowisko w administracji parlamentu mianował go jego przewodniczący Stjepan Mesić. W 1993 został objął urząd szefa policji w Zagrzebiu. W 2000 kierował kampanią wyborczą Stjepana Mesicia w wyborach prezydenckich, a po jego zwycięstwie został doradcą prezydenta ds. bezpieczeństwa narodowego. W latach 2000-2002 był dyrektorem krajowego biura bezpieczeństwa, w 2004-2008 agencji kontrwywiadu, a w 2006-2008 agencji bezpieczeństwa i wywiadu. w latach 2008–2011 był ministrem spraw wewnętrznych w rządach Iva Sanadera i Jadranki Kosor. W wyborach w 2011 z ramienia HDZ uzyskał mandat posła do Zgromadzenia Chorwackiego. W 2012 został wybrany na nowego przewodniczącego Chorwackiej Wspólnoty Demokratycznej, stając się tym samym liderem opozycji.

SDP (Socijaldemokratska partija Hrvatske)

IVICA RACZAN

lider SDP (Partia Socjaldemokratyczna) były premier Republiki Chorwacji: ur. w Ebersbach (Niemcy) 24 lutego 1944 roku – zm. 29 kwietnia 2007 w Zagrzebiu. W 1970 ukończył studia prawnicze w Zagrzebie. Od 1965 do 1974 pracował w Zagrzebskim Instytucie Badań Społecznych. Od 1974 do 1982 był członkiem prezydium komitetu centralnego Związku Komunistów Chorwacji (SKH - Savez Komunističke Hrvatske) a od 1986 do 1989 członkiem prezydium komitetu centralnego Związku Komunistów Socjalistycznej Federacyjnej Republiki Jugosławii (SKJ - Savez Komunističke Jugoslavije). W grudniu 1989 Raczan wybrany został przewodniczącym komitetu centralnego SKH. Oznajmił wówczas, że w ciągu czterech miesięcy przeprowadzone zostaną w Chorwacji pierwsze demokratyczne, wielopartyjne wybory. W styczniu 1990 roku przewodniczył w Belgradzie delegacji SKH na 14 zjeździe SKJu, gdzie otwarcie sprzeciwił się Slobodanowi Miloševićowi i jego ultranacjonalistycznej, dogmatycznej większości. Delegacja Raczana opuściła zjazd po czym wraz z delegacją słoweńską wyjechała z Belgradu. W tym samym roku Raczan zorganizował pierwsze wybory wielopartyjne i został posłem saboru. W 1990 roku Raczan zreformował i przemianował swoją SKH na SKH - SDP (Partia Demokratycznej Przemiany). W następnym roku SKH - SDP stała się SDP (Socjaldemokratyczna Partia Chorwacji). Kolejno

w 1995 i 1997 Raczan otrzymał stołek w saborze. Od 1995 do 1997 kontynuował umacnianie SDP w roli opozycji przeciwko HDZ. W sierpniu 1998 podpisał z Drazenem Budiszą, liderem HSLSu (Chorwacka Partia Socjal-Liberalna) porozumienie dotyczące parlamentarnej współpracy w wyborach do saboru przewidzianych na rok 2000. Jednocześnie przyczynił się do połączenia sił i do skłonienia do współpracy sześć czołowych partii opozycyjnych by wzmocnić ich pozycję (przeciwko HDZ).

ZORAN MILANOVIĆ

Lider centrolewicowej koalicji Kukuriku. Urodzony w Zagrzebiu 30 listopada 1966. Absolwent wydziału prawa, dostał liczne nagrody. Zatrudnia się najpierw w Sądzie Handlowym w Zagrzebiu, a następnie, w 1993 r., w Ministerstwie Spraw Zagranicznych. Rok później jedzie w misjach pokojowych OBWE na wojnę do Azerbejdżanu, do okupowanego Górskiego Karabachu. Doradca w chorwackiej misji Unii Europejskiej i NATO, pozostaje w Brukseli do 1996 r., a dwa lata później kończy podyplomowe studium prawa Unii Europejskiej. Członek Rady SDP 2004, odpowiedzialny za utrzymywanie kontaktów z innymi partiami politycznymi. Na początku września 2006r. wybrany koordynatorem SDP w czwartym okręgu wyborczym. Wybrany Przewodniczącym SDP na dziesiątej specjalnej konwencji wyborczej partii w lecie 2007 roku. Chorwacki Parlament wybrał go prezesem Narodowego Komitetu ds. monitorowania negocjacji między Chorwacją a Unią Europejską. W wyborach parlamentarnych w 2007r. wybrany posłem do Parlamentu Europejskiego w chorwackim 1 okręgu wyborczym. Prezes Klubu Poselskiego SDP w chorwackim parlamencie. Na 11 Konwencji SDP 10 maja 2008 ponownie wybrany na przewodniczącego SDP. W wyborach w 2011 ponownie został wybrany do parlamentu z ramienia zwycięskiej Koalicji Kukuriku, a 23 grudnia został desygnowany na premiera Chorwacji.

IGOR DRAGOVAN

Urodzony 4 sierpnia 1968r. w Slavonskom Brodu. Ukończył studia na wydziale budowlanym Uniwersytetu w Zagrzebiu. Założyciel i pierwszy przewodniczący Forum Młodych SDP. Członek Komitetu Wykonawczego SDP od 1996 do 2000 roku. Na ósmej konwencji SDP w 2000 r. wybrany sekretarzem partii, tę samą funkcję otrzymał w 2004 r. Członek Rady Miasta Zagrzebia od 2001r (druga kadencja). W wyborach parlamentarnych w 2007 roku wybrany na posła do Parlamentu. Przewodniczący Sejmowej Komisji do spraw petycji i skarg. Na pierwszym posiedzeniu Komitetu Centralnego 11 Konwencji SDP wybrany na sekretarza generalnego SDP.

ZLATKO KOMADINA

Urodzony 24 listopada 1958. w Ljublanie. Absolwent wydziału technicznego oraz podyplomowych studiów zarządzania na wydziale ekonomii Uniwersytetu w Rijece. Od 2004 zastępca przewodniczącego SDP. Od 1990 członek SDP. 1990-1992 Radny w społeczno- politycznej radzie gminy Rijeka. 1993-1997 Radny miasta Rijeka. 1997 członek rady powiatowej powiatu Primorsko- Gorańskiego. 1997-2001 v-ce przewodniczący Komitetu Głównego SDP. 1998-2000 dyrektor KD Energo. 1998-2001 przewodniczący komisji ds. rozwoju samorządu terytorialnego w powiecie Primorsko- Gorańskim. Od 2000 przewodniczący SDP w powiecie Primorsko- Gorańskim. Od 2001 Burmistrz powiatu Primorsko- Gorańskiego. Od 2003 Przewodniczący Hrvatske zajednice županija. Członek Rady Zarządzającej Centrum pracy osób

niepełnosprawnych w Rijece, członek Stowarzyszenia Inżynierów i Architektów, od 1992 – członek zarządu i vice- prezes klubu KK "Sava osiguranje".

IVO JOSIPOVIĆ

Urodzony 28 sierpnia 1957 w Zagrzebiu. W 1980 roku ukończył Wydział Prawa na Uniwersytecie w Zagrzebiu, a w 1983 Akademię Muzyczną w Zagrzebiu, 1985 - studia magisterskie z zakresu prawa karnego. Od 1984 - wykładowca prawa karnego, potem profesor na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Zagrzebiu. Od 1980 r. członek Związku Komunistów Chorwacji (SKH, *Savez komunista Hrvatske*). Na początku lat 90. XX w. wszedł w skład nowopowstałej Socjaldemokratycznej Partii Chorwacji (SDP, *Socijaldemokratska partija Hrvatske*). W 1994 opuścił szeregi partii i wycofał się z życia politycznego. Pełnił funkcję eksperta i przedstawiciela Chorwacji przy ICTY. Był ekspertem Rady Europy i członkiem jej delegacji ds. oceny warunków więziennych na Ukrainie, w Mongolii i w Azerbejdżanie.

2003 – wraca do życia politycznego. W wyniku wyborów w 2003 wszedł w skład parlamentu z listy Socjaldemokratycznej Partii Chorwacji (SDP). W wyborach w 2007 odnowił mandat deputowanego. Luty 2010- wygrywa w II turze wyborów prezydenckich

NEVEN MIMICA

Urodziny w 1953 r. w Splicie. W latach 1979–1997 pełnił szereg funkcji urzędniczych w organach administracji publicznej odpowiedzialnych za sprawy międzynarodowe i politykę handlu zagranicznego. Od 1997 był jako asystent ministra gospodarki głównym negocjatorem z ramienia chorwackiego akcesji do Światowej Organizacji Handlu oraz układu stowarzyszeniowego z Unią Europejską.

28 września 2001 wszedł w skład pierwszego rządu Ivicy Račana, objął stanowisko ministra ds. integracji europejskiej, z którego zrezygnował Ivan Jakovčić. 30 lipca 2002 utrzymał to stanowisko w drugim gabinecie tego samego premiera, zajmując je do 23 grudnia 2003. W wyborach parlamentarnych w 2003 i w 2007 uzyskiwał mandat posła do Zgromadzenia Chorwackiego. Został wiceprzewodniczącym parlamentu VI kadencji. W wyborach w 2011 ponownie został wybrany na posła z ramienia zwycięskiej Koalicji Kukuriku. 23 grudnia 2011 objął urząd wicepremiera w rządzie Zorana Milanovicia.

KJ (Savez komunnista Jugoslavije)

STIPE SZUVAR

W latach 1988-89 r był szefem jugosłowiańskiej partii komunistycznej (SKJ - Savez Komunista Jugoslavije) a w latach 1989-1990 przedstawicielem Chorwacji w kolektywnej prezydenturze Jugosławii.

HNS (Hrvatska narodna stranka)

ANTE MIKO TRIPALO

Ur. 16 listopada 1926 roku w Sinj (Chorwacja). Był czołową postacią "chorwackiej wiosny". Usunięty z urzędu w 1971 roku przez wiele lat nie dawał o sobie znać. Po 1990 roku zaczął pracować w organizacjach pozarządowych jako przeciwnik autorytarnego reżymu Tudjmana. W czasie 2 Wojny Św. Był w jugosłowiańskiej komunistycznej partyzancie. Po wojnie ukończył Wyższą Szkołę Polityczną oraz zrobił dyplom z prawa. Następnie zaczął wspinać się po szczeblach partyjnej kariery. Jako jedna z głównych postaci zagrzebskiej partii, wprowadził nowy, bardziej otwarty i demokratyczny styl rządzenia. W 1966 był członkiem specjalnej komisji, której raport doprowadził do usunięcia wszechwładnego szefa tajnej policji politycznej a zarazem wiceprezydenta Jugosławii Aleksandra Rankovicia. Od tego momentu popularność Tripalo stale rosła i stał się on symbolem nowej reformistycznej polityki. W październiku 1966 wszedł do Komitetu Wykonawczego Związku Komunistów Chorwacji, a więc stał się drugim najpotężniejszym człowiekiem w SKH. W 1969 zaś jako przedstawiciel SKH stał się członkiem Biura Wykonawczego Prezydium SKJu oraz prezydentury jugosłowiańskiej. Tripalo chciał połączyć liberalizację kursu politycznego z radykalną reorganizacją struktury federacyjnej państwa. Dążył do swoistej wersji "socjalizmu z ludzką twarzą". Zachęcił tym do rozwijania się wolności prasy powstawania różnorodnych politycznych czasopism. Opowiadał się za ścisłą współpracą władz z obywatelami zaangażowanymi w wolnościowy ruch i był przeciwny "zdławieniu kontrrewolucji". W 1971 jednak zaatakowany został przez "pragmatycznego reformistę" Vladimira Bakaricia i neostalinistów, wspieranych przez Tito, który z kolei uzyskał poparcie Moskwy i Waszyngtonu. Bojąc się interwencji wojskowej i chcąc nie dopuścić do tragicznego rozlewu krwi Tripalo wraz ze swoją grupą ustąpił ze sceny politycznej na zjeździe partii w Karadźordźewie w grudniu 1971 roku. Miał być aresztowany (istniała lista 50ciu liderów kontrrewolucji, którą otwierało jego nazwisko) lecz Tito zadowolili się odizolowaniem Tripalo od polityki. W marcu 1988 udzielił wywiadu słoweńskiemu czasopismu "Mladina" czym sprowadził na swoją głowę lawinę politycznych oskarżeń ale zainspirował jednocześnie chorwacką opinię publiczną. Na początku lat 90tych Tripalo pojawił się znów na politycznym firmamencie jako jeden z liderów Koalicji Porozumienia Narodowego (Koalicija Narodnog Sporazuma), luźnej grupy umiarkowanie demokratycznych partii i osób. Był założycielem HNSu (Chorwackiej Partii Ludowej) i posłem saboru w pierwszej jego pokomunistycznej kadencji. W kwietniu 1993 był współzałożycielem Chorwackiego Helsińskiego Komitetu Praw Człowieka i stał się jego wiceprzewodniczącym. W lecie stał się inicjatorem zjednoczenia różnych partii i grup socjaldemokratycznych które doprowadziło do powstania Socjaldemokratycznej Akcji Chorwacji (Akcija Socijaldemokrata Hrvatske), partii mającej duży wpływ na lewicowych intelektualistów. Umarł nagle w Zagrzebiu 11 grudnia 1995 roku.

SAVKA DABČEVIĆ-KUČAR

Pierwsza przewodnicząca założonej 13 października 1990 roku przez przywódców SKH z okresu wiosny chorwackiej Chorwackiej Partii Ludowej.

Urodzona 2 grudnia 1923r. Karierę polityczną zaczynała w Lidze Komunistów Jugosławii jako przedstawicielka młodszego i bardziej reformatorskiego pokolenia. W 1967 roku została premierem Republiki Chorwackiej, a później przewodniczącą KC SKH (1969 - 1971). W okresie wiosny chorwackiej stała się jednym z najbardziej lubianych liderów politycznych owych czasów, zaliczała się do ścisłego kierownictwa

tzw. maspoku.

Kiedy w grudniu 1971r. marszałek Tito oficjalnie potępił chorwacką wiosnę, Dabčević-Kučar została usunięta z partii i zastąpiona przez Milkę Planinc. Dopiero po nastaniu w Chorwacji wielopartyjnej demokracji Dabčević-Kučar powróciła do życia publicznego. Była jednym z założycieli bloku umiarkowanych partii nacjonalistycznych (*Koalicija narodnog sporazuma*, KNS), które odegrały później znaczącą rolę w wyborach 1990 roku. Na jesieni 1990 wraz z Miko Tripalo założyła HNS.

W wyborach prezydenckich Dabčević-Kučar zajęła trzecie miejsce. Porażka partii w wyborach parlamentarnych kazała przewodniczącej ustąpić ze stanowiska. Zastąpił ją młodszy Radimir Čačić.

Znana jako socjalistka, rewolucjonistka i pierwsza w Europie kobieta premier.

RADIMIR ČAČIĆ

Urodzony w Zagrzebiu 11 maja 1949 r. Przewodniczącym partii HNS został po Savce Dabčević-Kučar. Po nim partią zaczęła kierować Vesna Pusić. Po wyborach 1995 wszedł do parlamentu. Po wyborach 2000 roku jako jedyny przedstawiciel swojej partii wszedł do koalicyjnego rządu jako minister prac publicznych, odbudowy i budownictwa. Po wyborach 2003 roku HNS przeszło do opozycji, ale Čačić pozostał w parlamencie. Dwukrotnie oskarżony o konflikt interesów, ponieważ jego była firma otrzymała kontrakty na budowę autostrady Zagrzeb-Split. Po śledztwie oczyszczony z zarzutów.

VESNA PUŠIĆ

Urodzona 25 marca 1953r. Studiuje w Zagrzebiu filozofię i socjologię, wykłada na uniwersytecie w Ljublanie. Aktywna feministka, krytykowana za tego typu działalność. Zasiada w parlamencie po wyborach w 2000r. (ponownie w 2003r.). Wybrana na przewodniczącą HNS, v-ce przewodnicząca Partii Europejskich Liberalów, Demokratów i Reformatorów (ELDR).

HDKU (Hrvatska kršćansko-demokratska stranka)

MARKO VESELICA

lider HKDU (Chorwacka Unia Chrześcijańsko - Demokratyczna):

Ur. 09.01.1936 w wiosce Glavice w Chorwacji. Kształcił się w naukach ekonomicznych na Uniwersytecie w Zagrzebiu, gdzie otrzymał profesurę. Jego specjalizacją jest teoria ekonomii.

W ciągu swej politycznej kariery pełnił rozmaite funkcje. Był między innymi posłem do parlamentu Federacji w Belgradzie, członkiem prezydium związków zawodowych oraz członkiem ciała wykonawczego Maticy Hrvatskiej.

Kiedy w 1971 roku stłumiono "Chorwacką Wiosnę", Marko Veselica został oskarżony, jako jeden z głównych działaczy tego ruchu o działalność poważnie szkodzącą "narodowi i państwu" i dostał wyrok siedmiu lat więzienia oraz czteroletni zakaz wystąpień publicznych.

Z kolei w 1981 roku Veselica został oskarżony, za pomocą sfingowanej neostalinowskiej procedury, o "fałszywe przedstawienie politycznej

sytuacji w Jugosławii" na podstawie swoich opinii wyrażonych w wywiadzie dla niemieckiego czasopisma "Der Spiegel". Został skazany na jedenaście lat więzienia i cztery lata pozbawienia prawa do wystąpień publicznych. Za sprawą Amnesty International (został tu po raz drugi okrzyknięty przez tę organizację "więźniem sumienia") oraz licznych innych osobistości publicznych został wcześniej zwolniony z więzienia. W roku 1989 dr Veselica, będący jednym z założycieli Chorwackiej Unii Demokratycznej wszedł w konflikt z jej przywódcami po czym założył z grupą swoich zwolenników partię o nazwie Chorwacka Partia Demokratyczna.

Partia, której Veselica jest obecnym liderem, Chorwacka Unia Chrześcijańsko-Demokratyczna, powstała w 1992 w wyniku połączenia Chorwackiej Partii Demokratycznej i Chorwackiej Partii Chrześcijańsko-Demokratycznej.

Podstawą programu politycznego Veselicy są wartości demokratyczne, chrześcijańskie oraz zasada wolnego rynku.

SDSS (Samostalna demokratska srpska stranka)

SLOBODAN UZELAC

Przedstawiciel mniejszości serbskiej w Chorwacji. Lekarz i polityk, ostatni sekretarz miejskiego komitetu Związku Komunistów Chorwacji (SKH) w Zagrzebiu. Wieloletni przewodniczący serbskiego towarzystwa kulturalnego „Prosvjeta”. Związany z pismem Novi Plamen. Aktualnie v-ce premier, choć po uznaniu niepodległości Kosova przez Chorwację chciał zrezygnować z pełnionej funkcji.